

GAZETA LWOWSKA.

Wychodzi z Dodatkiem codziennie, prócz świąt i niedziel. Prenumerata kwartalna miejscowym 4 zlr. 15 kr., odbierającym pocztą 4 zlr. 40 kr., insercyę opłacają od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr. następnie po 2 kr. m. k.

Nr. 73.

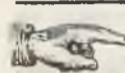
Sobota 29. Marca 1851.

Rok gazecie 40.

Prenumerata Gazety Lwowskiej nierozłącznie z Dziennikiem Urzędowym i Dodatkiem Tygodniowym wynosi na kwartał następujący z d. 1. kwietnia dla odbierających
we Lwowie 4 zlr. 15 kr.
przesyłką na prowincyi 4 zlr. 40 kr.

Szanowni Abonenci przesyłając wymienioną przedpłatę franco wprost do Redakcyi (Ulica Ormiańska Nr. 347), raczą dołączyć nadto 3 kr., jeżeli żądają kwitu, Dominia zaś, Magistraty i wszelkie Władze w tym przypadku, iż nie przyjmują niefrankowanych listów, dodają tyle, ile na opłatę pocztową wedle odległości miejsca do nich przypada.

Redakcyja w obawie zwłoki, uprasza PP. Abonentów o wczesne zamówienie i dokładne oznaczenie miejsca i poczty dla Szan. Prenumeranta.

 Prenumerata Gazety Lwowskiej przesyłką na prowincyę wynosi kwartalnie 4 zlr. 40 kr. (cztery reń. czterdzieści kr.)

Prostujemy niniejszemu mylnie w niektórych egzemplarzach oznaczoną cenę na 4 zlr. 30 kr.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Portugalia. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Szwajcarya. — Włochy. — Prusy. — Dania. — Grecya. — Turcya. — Indye wschodnie. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 15. marca. Najjaśniejszy Pan raczył najwyż. własnoręcznie podpisanym dyplomem c. k. podpułkownika i komendanta 10. batalionu strzelców polnych, Antoniego Descovich de Oltra, jako kawalera ces. austr. orderu Leopolda, stosownie do statutów tego orderu, wynieść najlaskawiej do stanu rycerskiego Cesarstwa austriackiego z zatrzymaniem dotychczasowego przydomku.

Lwów, 13. marca. Dla utworzenia szkoły parafialnej w Korolówce, cyrkułu Stanisławowskiego uzyskano następujące dobrowolne składki:

Od gminy Korolówka rocznie gotowizną 48 zlr. 10 kr.; w ziemiopłodach 3 korce 30 garncy twardego zboża, które rachując korzec w przecięciu po 3 zlr. m. k., wartają 11 zlr. 48 kr.; do tego doliczyć należy dochód stułowy dla diaka, którato służba ze służbą nauczyciela przy tej parafialnej szkole połączona będzie, w porachowanej ilości 10 zlr. m. k. — razem 69 zlr. 58 kr. m. k.

Oprócz tego zobowiązała się rzeczona gromada do byłego pomieszkania śpiewaka cerkiewnego (diaka) dobudować lokal na szkołę, podjawszy się razem tę szkołę opalać, a ksiądz Mikołaj Piotrowski, pleban tamtejszy gr. kat. obowiązał się dla użytku każdorazowego nauczyciela odstąpić morg pola ornego z gruntów plebańskich przez czas swojego plebaństwa, z którego dochód roczny w 3 zlr. m. k. wyrachowany, do czego jeszcze dolicza się dochód z ogródka przy pomieszkaniu znajdujący się w ilości 20 kr. m. k.

Ogólne więc uposażenie nauczyciela z policzeniem powyższych 69 zlr. 58 kr. wynosi 73 zlr. 20 kr. m. k.

To powszechnie użyteczne przykładanie się do rozszerzenia oświaty ludu podaje się do powszechniej wiadomości.

Lwów, 14. marca. Dla c. k. żołnierzy austriackich, znajdujących się w szpitalach wojskowych, przybyło 230 funtów więd. szmat płóciennych na skubanki, a to od następujących gmin obwodu Tarnopolskiego: od gminy Słoboda 24 funt., od gminy Hałuszczynce 30 funt., od gminy Suchowce 50 funt., od gminy Grabowiec 26 funt., od gminy Berezowica wielka 55 funt. i od gminy Lisiczynce 45 funt.

Ten czyn patryotyczny podaje się do publicznej wiadomości z podziękowaniem pomienionym gminom.

Lwów, 15. marca. Dla utworzenia szkoły trywialnej w Pukowie, obwodu Brzeżańskiego, uzyskano następujące dobrowolne składki:

Od gminy Pukow na utrzymanie nauczyciela rocznie w gotowiznie 100 zlr. m. k.; w ziemiopłodach 24 korce twardego zboża, które rachując korzec po 3 zlr. m. k., wartają 72 zlr. m. k. — razem 172 zlr. m. k.

Na opalenie domu szkolnego zapewniła hrabina Konstancya Brzostowska, jako pełnomocniczka hrabiny Róży Orłowskiej, rocznie

10 sągów niz. austr. drzewa opałowego z lasów Pukowskich, których zrąbanie i przystawienie podjęła się gmina Pukowska.

To powszechnie użyteczne przykładanie się do podniesienia oświaty ludowej podaje się do publicznej wiadomości.

Sprawy krajowe.

(Zaraza na bydło zgasa już w Galicyi.)

Lwów, 27. marca. Z nadesłanych w drodze urzędowej raportów powzięto tę pocieszającą wiadomość, że grasująca potąd zaraza na bydło rogate ustała już w całej Galicyi. Udzielając wiadomość o tym pomyślnym wypadku dołączamy tutaj uwagę, że według urzędowych raportów pojawiła się wspomniona zaraza począwszy od 30. lipca r. z. do 4. b. m. w obwodzie Bocheńskim w 11 miejscach, w Sandeckim w 1, w Tarnowskim w 31, w Jasielskim w 1, w Sannockim w 3, w Stryjskim w 4, a w Złoczowskim obwodzie w 3 miejscach, zaczęła w ogóle w 54 miejscach. Z ogólnej liczby 14,621 sztuk bydła rogatego zapadło na tę chorobę 1760, z których 361 wyleczono, 1337 odeszło, a 62 dobito użyciem pałki.

(Pobyt Jego ces. Mości w Tryeście.)

Wiedeń, 25. marca. O pobycie Cesarza Jego Mości w Tryeście nadeszła do *Oester. Correspondenz* następująca wiadomość:

Tryest, 23. marca. Cesarz Jego Mość odwiedził wczoraj rzesisto oświetlony teatr i był od licznie zebranej publiczności z radośnemi okrzykami przyjęty. Dziś w rocznicę bitwy pod Nowarą odprawiono o dziewiętej godzinie uroczystą mszę wojskową w kościele Antonio nuovo, na której się znajdował Jego ces. Mość wraz z znajdującymi się tutaj wojskowemi władzami. Po mszy świętej kazał Jego ces. Mość rozstawionemu w paradzie wojsku defilować przed Sobą. Potem odbyło się przedstawienie wysokiej wojskowości, sztabowych oficerów korpusu armii i marynarki, równie jak wszystkich władz cywilnych tudzież Tryestyńskiej miejskiej rady z gwardyą narodową. — Podczas wielkiej uczty wojskowej raczył Najjaśniejszy Pan spełnić toast za zdrowie zwycięzcy pod Nowarą, który obecny sędziwy feldmarszałek odwzajemnił z tą skromną uwagą: „ze zwycięztwo przynależy armii, poświęcającęj wszystko za swojego Cesarza, którego niechaj nam Pan Bóg jak najdłużej zachowa.“

(Wiadomości potoczne z Wiednia.)

Wiedeń, 24. marca. Jego Mość Cesarz przybył 22go w zupełnym zdrowiu do Tryestu, i wysiadł w zabudowaniu namiestnictwa. Monarchę witali i przyjmowali FM. hrabia Radetzky i c. k. namiestnik hr. Wimpffen. Zaraz nazajutrz udał się J. M. Cesarz o godzinie 9. zrana pieszo do „Albergo nazionale“ dla odwiedzenia hrabi Radetzkiego. — Ograniczenia, jakim podlegało uwolnienie od służby wojskowej za złożeniem pewnej taksy, ustać mają zupełnie, a odtąd ma się postępować w tej mierze ściśle według odnoszącego się patentu, z wyjątkiem wszakże odstawionych z rozkazu urzędowego i uchylających się przed rekrutacją. — Namiestnik we Węgrzech wydał rozporządzenie do wszystkich zwierzchności dystryktowych względem kierowania, używania i kontrolowania publicznych robotników, tudzież inne dla wspomnianych zwierzchności przepisy. Obowiązek więc przyczyniania się do prac publicznych rozciąga się do wszystkich mieszkańców koronnego kraju Węgier, i nie zachodzi w tym względzie żadne osobiste uwolnienie. (Austria.)

(Wiadomości potoczne z Wiednia z 25. marca.)

Wiedeń, 25. marca. W Węgrzech pracują nieustannie nad uregulowaniem ksiąg gruntowych. Tym sposobem zakłada się niejako

kamień węgielny do przyszłej w skutkach swoich tak zbawienniej kolonizacji tego pięknego kraju. W wolnych król. miastach ma być mianowicie na to uważane, aby z księgami gruntowymi oraz połączone były księgi intabulacyjne. Z zaprowadzeniem tej instytucji rozwinie się także na potęg nieznaną stopę kredyt tego kraju, a kapitały krajowe i zagraniczne będą tam mogły być ulokowane z zupełnym bezpieczeństwem.

— Zastosowanie zwierzęco-magnetycznej metody leczenia, pozwolone zostało dla państw austriackich tylko lekarzom dyplomowanym i to tylko pod tym warunkiem, aby o każdym wypadku tego rodzaju zdawali sprawę przynależnej władzy publicznej. Odnosne rozporządzenie publikowano dopiero niedawno w prowincjach włoskich, gdzie jednak zwierzęcy magnetyzm mało tylko znalazł udziału, lecz wzbudził owszem rodzaj odrazy, używano go też tylko bardzo rzadko.

— Mianowania politycznych urzędników administracyjnych w Węgrzech jako to: radców namiestnictwa, radców okręgowych itp. już są potwierdzone przez Najjaśniejszego pana i będą wkrótce ogłoszone.

— Depesza telegraficzna donosi, że w poniedziałek, to jest wczoraj miano głosować nad bilem religijnym według wniosku lorda John Russel.

(Lit. kor. austr.)

— Dnia 19. b. m. miał nowomianowany w. książęcy nadzw. poseł bański i pełnomocny minister, bar. v. Andlaw-Birseck, zaszczyt przedłożyć J. M. Cesarzowi listy swe wierzytelne.

(Proklamacya rządowa.)

Medyolan, 20. marca. G. uff. Mil. zawiera następującą proklamacyę:

Cesarz Jego Mość nakazał najwyższem postanowieniem d. 10. lutego wystawić kordon wojskowy wzdłuż granicy od Sesto Calendo aż do Gravedona, a że na mocy tego najwyższego postanowienia przydano temuż kordonowi do pomocy straż finansową i przyznano jej także same prawo do robienia użytku z broni jak wojsku, przeto uważa się za rzecz potrzebną zawiadomić niniejszem publiczność, że jak wojsko tak też namieniona straż mają ścisły rozkaz dawać ognia do każdego, kto spotkany wewnątrz linii kordonu za trzecim zawołaniem nie stanie, albo choćby nawet stanął, natychmiast mianej przy sobie broni na bok nie rzuci.

Weronia, 12. marca 1851.

Radetzky m. p.
Feldmarszałek.

(Kurs wiedeński 26. marca 1851.)

Obligacye długu państwa 5% — 96¹/₄; 4¹/₂% — 84¹⁸/₁₆; 4% — 76¹/₂. 4% z r. 1850 — —; 3% — 57. Losy z r. 1834 — —; z r. 1839 — 300¹⁵/₁₆. Wiedeńskie miejsko bankowe 2¹/₂% — —. Akcyje bankowe 1265. Akcyje kolei pół-noc. 1316¹/₄. Głognickiej kolei żelaznej — —. Odenburskie —. Budwejskie 265. Dunajskiej żeglugi parow. —. Lloyd —.

Portugalia.

(Wiadomości potoczne z Lizbony.)

Lizbona, 9. marca. Barbarzyńskie krytybójstwa w Portal spowodowały ministra sprawiedliwości przedłożyć izbom ustawę wyjątkową, według której się suspendują sądy przysięgłych. To postanowienie nierobi w kraju najmniejszej sensacji. — Od niejakiego czasu przestano zupełnie ogłaszać w urzędowym *Diario do Governo* miesięczne wykazy dochodów i wydatków państwa. Minister finansów, Senhor Avila, interpelowany o to w izbie, odpowiedział w sposób wymijający.

Miedzy Hiszpanią i Portugalią zachodzi małe nieporozumienie względem wykonania traktatu regulacji żeglugi na rzece Duero, a rząd hiszpański odwołał swoich komisarzy. Hrabia Thomar dał jednak izbom zapewnienie, że ma wszelką nadzieję, iż nieporozumienie to wkrótce będzie załatwione bez uchybienia interesom i honorowi Portugalii.

(Ll.)

Hiszpania.

(Depesza telegraficzna.)

Madryt, 17. marca. Komisya przyjęła 2 artykuł projektu o długu państwa, zaś odrzuciła poprawkę pomyslną dla kuponów.

Anglia.

Spodziewano się, pisze *Lloyd*, że ministerium Russel na krótki przeciąg czasu sesji parlamentarnej kończącej się już w miesiącu kwietniu unikać będzie starannie wszelkiej kwestyi gabinetowej. — Rozdrobnione partye w izbie niższej, każda z osobna zbyt słaba by się trwale utrzymać przy władzy, byłyby bardzo ułatwiły tę taktykę ministerstwu. Lecz zdaje się, że lord John Russel sprzykrzywszy sobie swoje stanowisko, żadnej niechce opuścić sposobności, by je narazić na zgubę. Na wyspie Ceylon panował tamtejszy gubernator, lord Torrington, faworyt ministra kolonii pana C. Grey, dowolnie i okrutnie. W małym zbiegowisku kilku krajowców upatrywał wielką polityczną rewolucyę i kazał natychmiast wykonać kilka niepotrzebnych wyroków śmierci, przyczem między innymi przez omyłkę stracono osoby niewinne miasto winnych. Anglicy przyzwyczajeni są do złej administracji swoich odległych kolonii; wielu gubernatorów dostaje swe ważne posady przez protekcyę nie zaś przez zasługę i zbyt często nadużywają swojej prawie nieograniczonej powagi. Lecz zaszczości na wyspie Ceylon były zbyt gorszące, by je można pominąć. Dla indagowania tej sprawy mianowano komitet parlamentarny, a rezultat był tak niepomyślny, że musiano odwołać pana Torringtona.

Minister Grey nie dał się jednak odstraszyć rezultatem indagacji; w piśmie odwołującym oświadczył wyraźnie, że sam zupełnie się zgadza z postępowaniem gubernatora, i tylko dla powodów politycznych komu innemu nadaje tę posadę. Urzędnicy, którzy przy zaszczościach na wyspie Ceylon postępowaniem swoim największą na siebie ściągnęli nienawiść, otrzymali równocześnie od ministra kolonii wyższe stopnie. Gdy teraz p. Baillie chce przedłożyć izbie mocyę w której zawarta jest nagana za zdarzenia na owej wyspie wschodnio-indyjskiej, oświadcza lord John Russel, że gabinet ustąpi jeżeli mocya ta zostanie przyjęta. Dzienniki angielskie nie mogą się wydziwić, że angielski pierwszy minister nietylko chce upaść ale że okazuje chęć upadnięcia w tak mało zaszczytnej sprawie. Gdyby się mimo to ministerium utrzymało, tedy może będzie musiało być wdzięcznijszem swoim przeciwnikom, niż przyjaciółom.

(Posiedzenie izby niższej.)

Londyn, 21. marca. Na wczorajszym posiedzeniu izby niższej toczono dalej debatę nad bilem o religii. Sir Graham odezwał się w te słowa: Nie będę mówić o kwestyi religijnej, lecz o politycznej. Ja przyznaję zupełnie, że mowa, której używa papież i kardynał Wisemann, jest dla protestanckiej ludności obrażająca, ale pytam się, czyli potrzebna jest ustawa, aby na to odpowiedzieć, a mianowicie, czy takowa ustawa jest potrzebna, nad którą dyskusyę toczymy. Mojem zdaniem, wniesiony bil jest środkiem penalnym, a następnie aktem wstecznej polityki. Przypuszczam, że robiąc ustawę, należy ją na cały kraj rozciągnąć, obalić episkopat iryjski i zakazać zgromadzanie się synodów. Ale wtedy zniknie wszystko, co od roku 1829 działo się.

W samej rzeczy niepodobna zapuścić się w walkę z papieżem bez cofnięcia się do ustawodawstwa królowej Elżbiety i bez odnowienia tej strasznej walki, która Anglię przez dwa wieki pustoszyła. Nie masz żadnej przyczyny, aby więcej tolerować dyssydentów anglikańskiego kościoła, niż biskupów katolickich, a za przyjęciem tego rozporządzenia przyjdziemy powoli do tego, że najprzód swobody religijne, a potem i obywatelskie zniszczymy. Znajdujemy się obecnie w następującem dylemacie: Przyjąć rozporządzenie to, znaczy wystawić się na pośmiewisko; zrobić je obowiązującym i skutecznym, znaczy przyjąć system nieprzyjaznych rozporządzeń. — Nasza bezsilność byłaby śmieszna, nasza sprężystość niebezpieczna, a pomyślniejszy o Irlandyi, zagroziłaby nawet wojną domową.

Lord John Russel powstał w obronie bilu. Skręślił w krótkim przeglądzie najnowsze uzurpacye papieskiej władzy na stałym lądzie. Wszystkie oczy we Włoszech i w Niemczech zwrócone są w tej chwili na Anglię, a jeżeli po doznanej zaczepce uchwalimy, że nic nie należy czynić, jak tylko milczeć, tedy Europa będzie sądzić, że wpływ stolicy apostołskiej utorował sobie drogę nawet aż do ławek izby niższej.

Mowa okazała, jak trudno oznaczyć granicę, gdzie papieżka władza ustaje, i twierdzi, że zaprowadzenie nowej dycezyi jest czysto świeckim aktem, targnięciem się na prawa korony i na niepodległość kraju.

Jakże należy takowe targnięcie się odeprzeć? Oto energicznym aktem, a wniesiony bil niezaprzecza w tym względzie przyrzeczeń listu do biskupa Durham.

Każdy człowiek używa w Anglii jak największej wolności osobistej, lecz aby wolnym być, niekoniecznie potrzeba, niejaką część władzy wykonawczej wypełniać. Tego nie chcemy pozwolić prałatom katolickim.

Rozporządzenie to jest bardzo łagodne, a w razie nowej samowolności, należy je zaostrzyć.

My chcemy zupełnego wykonania emancypacyjnego aktu z roku 1829, ale jeżeliby się zdarzyło, iżby na mocy tego aktu mianowani urzędnicy katolicy przez duchowną władzę swoich biskupów powstałi przeciw instytucyom naszym, tedy jasną jest rzeczą, iżbyśmy akt z roku 1829 za nieistniejący uważać musieli.

Przeto jest to w interesie samych katolików, abyśmy samowolności stolicy apostołskiej nie zachęcali. Ja nienależę do tych, co wolność religijną i papieżkie arbitralności za jedno biorą, i sądzę, że postęp Anglii i Europy przy przyjęciu tego bilu jest interesowany.

Początek dyskusyę odroczone i posiedzenie o pierwszej godzinie zamknięto.

Francya.

(Depesza telegraficzna.)

Paryż, 22. marca, godz. 8. wieczór. Utrzymuje się nieustannie pogłoska, że panu Odilon Barrot poruczono utworzenie ministerium. Słychać, że on żąda modyfikacji ustawy o wyborach i chce, ażeby pojedyncza większość głosów była w izbie prawodawczej dostateczna dla rewizyi konstytucyi. — Przewodzący partyi legitymistycznej byli w poniedziałek zaproszeni na obiad do Elysée. — Stowarzyszenie Rue des Pyramides żąda zatrzymania ustawy wyborowej także dla wyborów do gmin.

Paryż, 23. marca, 8. godz. wieczór. W departamencie Gard wybuchły niepokoje. — Jedyną przeszkodą utworzenia ministerium przez Odilona Barrot jest ta okoliczność, że prezydent republiki chce, ażeby także Fould i Baroche do niego wstąpili.

(Wiadomości bieżące. — Dyskusya w izbie.)

Paryż, 21. marca. Dzisiejsze wiadomości są dosyć ważne. Czy się wszystko urzeczywiesi, nie można wprawdzie przewidzieć wszelako obiegające dziś pogłoski nie są całkiem bezzasadne.

Najznaczniejszą pogłoską jest utworzenie nowego gabinetu pod prezydencją pana Odilon Barrot, z wstąpieniem kilku członków ostatniego gabinetu; a nowa ta administracja zamysła na swym wstępie do spraw publicznych zapowiedzieć zupełną zmianę systemu. Pan Barrot wniesie, jak słyhać jeden projekt do rewizji ustawy o wyborach z 31. maja, a drugim proponuje, aby rewizję konstytucji prostą większością uchwalić można. (Według przepisu konstytucji można na taką rewizję tylko wtedy pozwolić, gdy przez trzy czwarte części zgromadzenia jest wotowana.)

Wiadomość tę podają dziś powszechnie za niezawodną. Urzędownie wiemy tylko to, że Odilon Barrot był dziś powołany do pałacu Elysée i długo konferował z prezydentem nad utworzeniem nowego gabinetu.

Druga urzędowa wiadomość jest ta, że komisya mianowana dla ustawy gmin zadecydowała, iż ograniczone prawo wyborów z 31go maja, nie jest stosowne do wyborów komunalnych; ustawa o gminach powinna sama przepisy wyborów ułożyć. Decyzya ta jest wielkim ciosem dla ustawy o wyborach z 31. maja, a że Odilon Barrot miał udział w tém wotum komisji, przeto namieniona wyżej pogłoska, że przedłoży projekt względem rewizji ustawy z 31. maja, nabiera tem większego prawdopodobieństwa.

Następnie donoszą, że partya legitymistyczna uchylila się od wstąpienia do nowego gabinetu, ale mu przyrzekła swoje wsparcie. To zostaje w związku z podaną już wiadomością, że wielka frakcyja legitymistów zamysła ujmować się czynnie za przedłużeniem prezydenta Bonapartego.

Również ważne było dziś posiedzenie narodowego zgromadzenia. Chodziło o propozycję pana Larochejaquelin względem restytucji dymisjonowanych w roku 1830 oficerów, którzy nie chcieli złożyć przysięgi. Propozycja ta była mocno zbijana, a nawet minister wojny, generał Randan, wezwany do wyrażenia zdania rządu, oświadczył się również, lubo nieco zmieszany, przeciw tej propozycji. Odrzucono ją przeto 393 głosami przeciw 190. Głosowało za nią tylko czterech legitymistów.

Ze się rząd ociagał z swem oświadczeniem, da się łatwo ztąd wytłumaczyć, gdyż przez nie uchybił legitymistom w chwili, w której szło o zbliżenie się między nimi a pałacem Elysée. Jakoż mówią w samej rzeczy, teraz po posiedzeniu, że rezultat tej dyskusji mógłby przerwać układy.

Szwajcaryja.

(Depesza telegraficzna.)

Fryburg w Szwajcaryi, 22. marca. Hufce insurgentów pod przewodnictwem niejakiego Carrard wpadły do miasta, zajęły zbrojownię i wieżę Jaquemard, tudzież dwa działa. Po krótkiej potyczce, w której padło 7—8 insurgentów, pojmano resztę wraz z przewodzącymi w niewolę. W Fryburgu ogłoszono stan oblężenia.

(Nieporozumienie między władzami w Bernie. — Przewaga partyi konserwacyjnej w kantonie Berny. — Projekt do ustawy przeciw zamachom komunistycznym.)

Berna, 17. marca. Dwie nieprzyjazne władze znajdują się w naszym mieście, nowy rząd Berny i rada federacyjna, które powierzchownie okazują sobie największy szacunek, ale bynajmniej z sobą nie sympatyzują. Różnym urzędnikom, których nowy rząd dymisjonował, nadała natychmiast rada federacyjna posady. Z drugiej strony tolerował rząd obcych przemytników przeciw zamiarom rady federacyjnej, i organa rządowe powstają na radę federacyjną. Wzajemna ta opozycja pochodzi z różnego politycznego kierunku; bo podczas gdy rada federacyjna sprzyja partyi umiarkowano-liberalnej, rząd jest ściśle konserwatywny. — Nowe ustawy o poczcie, cła i wojsku wywołały nieukontentowanie wielkiej rady, która w tym względzie zaproponowała radzie federacyjnej znaczne zmiany. Partya konserwatywna uzyskała przewagę nie tylko w kantonie Berny, lecz także w wielu innych kantonach. Przystosabia się ona w całej masie na nadchodzące w jesieni wybory rady narodowej, a nawet jesteśmy tego przekonania, że uzyska obszerniejsze pole w tém zgromadzeniu, choćby się jej nawet nie powiodło większość otrzymać.

Bardzo ważnym jest projekt do ustawy przeciw zamachom komunistycznym, przedłożony wielkiej radzie przez rząd kantonu Berny. §. 1. tego projektu jest następującej osnowy: „Publiczne usprawiedliwienie zbrodni lub innych z niem spokrewnionych zbrodni i wykroczeń, w ogóle wszelkie targnięcie się na instytut lub na nieetykalność własności jest zakazane. Również zakazano jest, dla nierówności posiadłości jedną klasę obywateli przeciw drugiej do nienawiści podburzać.“

(Kwestye do odpowiedzi przedłożone przez Argowski wydział towarzystwa publicznego dobra.)

Arau, 17. marca. Argowski wydział towarzystwa dla publicznego dobra, ukonstytuowany pod przewodnictwem rządowego radcy dr. Wieland, mający imieniem rządzącego kantonu załatwiać sprawy, ułożył dwie kwestye do odpowiedzi: 1) Z zakresu wychowania: Jakie są niedostateczności w naszym ukształceniu ludu pod względem tych chłopców, którzy zaraz po ukończeniu szkół elementarnych przechodzą do rzemiosła lub ekonomii gospodarczej, i jak można tym niedostatecznościom zaradzić? Czy zaradzą temu choć częściowo niektóre szkoły dla rzemieślników, i jak należy je w tym zamiarze urządzić? 2) Z zakresu ubogich: Czyli instytuty do roboty przymusowej zawarte są w potrzebach naszych stosunków? pod jakimi warunkami należy do nich przyjmować osoby, które jakowej zdro-

żności się dopuściły? i jak powinny być urządzone te instytuty, aby swojemu zamiarowi odpowiedziały?

Włochy.

(Odwołanie komendanta król. fregaty „Governolo.“)

Turyń, 19. marca. Hrabie *Persano*, komendanta król. fregaty parowej „Governolo“, który wypływając z zatoki Genuańskiej okazał tak mało zrzeczności, że z paropływem osiadł na mieliznie — odwołano teraz z Londynu, a w miejsce jego mianowano kapitana od marynarki p. *Tolosano*.

(Pełnomocnik republiki Bolivia. — Mianowanie.)

Rzym, 18. marca. Republika Bolivia wysłała tu jenerała Santa Cruz jako pełnomocnika dla traktowania w sprawach religijnych. —

Urbani del Drago mianowany został od papieża Senatorem t. j. szefem rzymskiej municypalności. (Lit. kors. austr.)

Prusy.

(Skarb znaleziony w Kosel.)

Gradecka gazeta z 18. b. m. umieszcza następujące z Wiednia otrzymane doniesienie: Podczas ostatnich uzbrojeń ze strony Prus zwożono żywności do twierdzy Koziol (Kosel), a przy tej sposobności zapędzono przeszło tysiąc sztuk nierogacizny do piwnicy tamtejszego zamku od kilku już wieków niezamieszkałego. Traktyernik utrzymujący urzędową w tym zamku oberżę, podjął się być karmić nierogaciznę wspomnianą. Zwierzęta te zryły jednak wkrótce cały spód piwnicy, i tym sposobem wyszły na jaw ślady obmórowanych kryjówek, które traktyernik przepatrzywszy, znalazł kilka baryłek napełnionych złotą i srebrną monetą z roku 1300. Pod owe czasy przemieszkawali jak wieść niesie w zamku tym rycerze trudniący się rozbojem. Znalezione monety krąży już w tamtejszych okolicach. — Rząd pruski kazał rzeczy tej dochodzić na miejscu, i przy dalszem kopaniu znaleziono znowu kilka baryłek z monetą złotą i srebrną. — Traktyernika podejrzanego o zatajenie znalezionego skarbu pociągnięto do inkwizycji. Zamek sam stał od kilku wieków pustką. Większa część monet opatrzona jest popiersiami rycerzy o długich brodach; napisy zaś bardzo są wytarte i nieczytelne.

(Kurs giełdy berlińskiej z 24. marca.)

Dobrowolna pożyczka 5% 104⁸/₄. Obligacje długu państwa 85. Akcje bank. 95³/₄. Polskie listy zastaw. 93¹/₂. Polskie 500 L. 82; 300 L. 144¹/₄. Frydrychsдоры 13¹/₁₂. Inne złoto za 5 tal. 8⁵/₈. Austr. banknoty —.

Dania.

(Wiadomości potoczne.)

Upewniają, że obligacje szlezwicko-holsztyńskiej przymusowej pożyczki mają być przez państwo stanowczo uznane. — Ze strony najwyższej władzy cywilnej rozporządzone, aby na holsztyńskich okrętkach wypalono na przyszłość cyfrę liczbową ładunku mogącego się na nich pomieścić. — Holsztyńskie wojsko związkowe ma na czakach nosić oznakę z napisem „Fridericus VII. Rex, Dux, Holsatiae.“ — Sprawy emigracji szlezwickiej względem wolnego powrotu do kraju, tak dalece są załatwione, że najprzód uwzględnieni mają być w tej mierze ci urzędnicy, którzy o to podali już na piśmie prośby swoje. — Rozjemcze wojska austriackie rozkwaterowane są teraz w taki sposób, że niesłychać już o żadnych skargach na zbytnią uciążliwość kwaterunku. (Austr.)

Grecya.

(Zajęcie w izbie deputowanych.)

Do *Oestr. Correspondenz* piszą z Aten pod dniem 18. b. m. Przed kilku dniami było w tutejszej izbie deputowanych burzliwe posiedzenie, które łatwo mogło wywołać upadek teraźniejszego ministerium. Pewien złoczyńca, nazwiskiem Kavurinos którego sąd w Nauphia skazał na karę śmierci, cierpiał od czasu swęj aresztacji na ranę, która później w raka się zamieniła. Lekarze uczynili przedstawienie, że osądzony jeszcze tylko kilka dni pożyje. Zbrodzień niechciał w żaden sposób poddać się operacji. Minister sprawiedliwości nie chciał publiczności przedstawić widoku na pół umarłego człowieka; a tak zasądzoną karę śmierci zamienił na dożywotnie więzienie. Wtem pokazało się nagle, że chorego łatwo można było wylczyć, rak zniknął zupełnie za jednym razem. Powszechnie mówiono, że w całej tej sprawie zaszło jakieś oszukaństwo. Minister sprawiedliwości wyznaczył natychmiast komisję, by jak najściślej rozpoznała cały ten wypadek. Deputowany Metelopulos powstał tedy na posiedzeniu mocno na ministra sprawiedliwości, a nawet byłoby przeszło zaproponowane przeciw ministerium wotum nieufności, pod pozorem, że sprzyjało temu oszukaństwu, gdyby minister wojny nie był wystąpił w obronie swych kolegów. Potem dopiero zezwolono na zaproponowany przez członka Chrysantopulos porządek dzienny.

Turecja.

(Najnowsze wiadomości z Konstantynopola.)

Wiadomości z **Konstantynopola** sięgają po dzień 14go marca. Nie zawierają nic szczególnego. Ministerium tureckie odbywa pilne narady w kwestyi banku i prawa wekslowego. Doniesienia z *Bosnii* zgadzają się na to, że w stronach północno-zachodnich insurekcyja się wzmacnia, gdy tymczasem w uspokojonych już krainach panuje porządek i spokój. 11go b. m. przybył nowy Basza *Hajred-din* do Mostaru, i ogłosił firman cesarski nakazujący spieszne

przeprowadzenie nowego systemu reformy i wcielenie Hercegowiny do Bośni. W Mostarze pozostało na załodze 2 tabory z 6 działami.

— Do *Oestr. Correspondenz*, piszą z Konstantynopola pod d. 9. marca: Jenerał *Dembński*, który jak wiadomo, przybył tu niedawno z Kiutahia, odpłynie po 14dniowym pobycie do Marsylii. — Temi dniami złożył swoje uszanowanie Sir Stratford Caningowi, tudzież sardyńskiemu sprawującemu interesa baronowi Tecchio. Wkrótce otrzyma posłuchanie u tureckich ministrów dla wyrażenia im podziękia za swoje uwolnienie. Względem kwestyi internowania trwają jeszcze ciągle konferencye, tyle zdaje się być pewna, że tylko mniej obciążeni z pomiędzy nich otrzymają pozwolenie do odjazdu.

Z Belgradu donoszą, że się Bułgarowie w wielkich masach do Serbii wynoszą. Przyczyną tego są liczne aresztacje, które niedawno w Widdynie i w przyległych okolicach przedsięwzięto. Gubernator Ali Rizza ma być nieprzychylny Bułgarom. Porta zezwoliła wprawdzie przed kilku miesiącami na prośbę Bułgarów, aby ich biskupów regularnie z kas komunalnych opłacano, a nawet pastorał nadała takiemu mężowi w Widdynie, który posiada zupełne zaufanie narodu; atoli gubernator uważa tę koncesyę za wczesną i niestosowną, i jest tego zdania, że ruchy w Bułgarii miały rewolucyjne i panslawistyczne zamiary. W skutek tego kazał ścigać sędownie tych członków deputacyi, która się do Konstantynopola była udała. Dla tego też skompromitowani udają się ku granicom księstwa Serbskiego, gdzie pewni są, że zupełne bezpieczeństwo i gościnne przyjęcie znajdą.

Indye Wschodnie.

(Poczta zamorska.)

Niedawno temu opanowali byli zbuntowani Rohillasowie twierdzę Darur w państwie Nizamskiem, lecz wojska angielskie pomknęły się spieszenie, i obległy pomienioną twierdzę. „*Bombaj Times*“ podaje liczbę oblężonych na 140. Dnia 28. stycznia przypuścili Anglicy atak w 2000 żołnierza i z 8 działami. Uczyniono wyłom, a 4go lutego poddała się załoga bez żadnych warunków, utraciwszy wprzód 2 poległych i 6 do 7 rananych. Kraj Nizamski przyłączony teraz ma być do indyjskich posiadłości Anglii, która nabywa go za 600,000 funt. sztrl. pożyczonych księciu przez wschodnio-indyjską kompanię. Procenta od tej sumy zalegały aż potąd. Jeneralny gubernator udał się 30. stycznia w podróż do Peszaweru, naczelnym komendant znajdował się 8go w Agra, komendanci i gubernatorowie z Bombaju i Madras nieopuszczali zwykłych swych rezydencyi. Lord Dalhousie zajmuje się gorliwie sprawą powszechnego oświecenia ludu, i wyznaczył dostateczną sumę dla założenia szkoły w Amritsir (świętem mieście Sikhów) i na opłacenie nauczycieli. Ludność uznaje starania te z wdzięcznością. — W Lahorze i w okolicy pobierać ma publiczne nauki młodzież w stosunku 8 na 100 dzieci z pośród ogółowej ludności 2,500,000 dusz. W samem mieście Lahorze znajduje się 16 szkół żeńskich. W Pendżabie rozpoczęto budowanie kanału długiego na 450 mil angielskich i nawodniającego 500,000 akrów ziemi, potąd wcale nieurodzajnych. Spodziewają się ztąd znacznego zysku. — Z banku Bombajskiego skradziono 10,000 funt. sztrl. w banknotach. Dla wojsk proponowano w Bari Duab nowe leże, a mianowicie w bliskości dawniej twierdzy Rogul Mogula.

(L. k. a.)

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe lwowskie z 28. marca.)

Lwów. Na naszym dzisiejszym targu sprzedawano w przecięciu korzec pszenicy 20r.30k., żyta 15r.15k., jęczmienia 12r.7k., owsa 7r., kartofli 6r.22k. Cetnar siana kosztował 2r.58k., okłotów 2r.32k. Za sąg drzewa bukowego płacono 28r.45k. w. w. Ceny drobiazgowej sprzedaży bez odmiany.

Jeden z piękniejszych wieczorów muzykalnych przepędziliśmy wczoraj w teatrze. Znany i ceniony z genialnego talentu na fortepianie p. *Milan* uległ usilnym naleganiom przyjaciół, i przełamując lekliwą skromność, właściwą Artystcie pojmującemu potęgę i wielkość sztuki, wystąpił po pierwszy raz przed naszą publicznością, i wdziękiem gry zachwycał słuchaczy. Mówimy bez przenośni, sądząc jedynie z wrażenia w publiczności; a nie wątpimy, by się nie znalazło pióro znawcy, które zdoła ocenić całą piękność gry Mistrza i jego kompozycyi, które umiał wprawić wszystkich w uniesienie tak, że po skończeniu nikt a nikt się z miejsca nie ruszał, czekając w upragnieniu jeszcze usłyszeć dźwięku słodkiej muzyki jego.

Między rzeczami, które wynoszono z domów gorejących przedwczoraj, znaleziono i trzyziesięci funtów prochu; — mniejsza dla nas iż śledztwo idzie swoją drogą, ale bez strachu pomyśleć nie można, coby się było stało, gdyby przypadkiem była iskra padła.

(Ceny targowe w obwodzie lwowskim.)

Lwów, 23. marca. Na targach w pierwszych 14 dniach bieżącego miesiąca istniały w Gródku, Janowie i Szczercu następujące ceny przeciętne cerealiów i innych artykułów handlowych: korzec pszenicy 19r.18k.—19r.—19r., żyta 15r.17k.—13r.30k.—15r.30k., jęczmienia 10r.42k.—9r.40k.—11r., owsa 6r.21k.—5r.—6r., hreczki 10r.—8r.45k.—10r.45k., kartofli 5r.—4r.—5r. Cetnar siana 2r.3k.—0—4r.30k. Sąg drzewa twardego 22r.30k.—15r.—23r.45k., miękiego 17r.30k.—12r.30k.—19r. Funt mięsa wołowego 8k.—10k.—8¹/₂k. i garniec okowity 3r.45k.—2r.50k.—4r. w. w.

Kurs lwowski.

Dnia 29. marca.

	gotówką		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	5	55	6	—
Dukat cesarski	6	1	6	5
Półimperyal zł. rosyjski	10	19	10	29
Rubel śr. rosyjski	2	—	2	1
Talar pruski	1	54	1	56
Polski kurant i pięciozłotówk.	1	30	1	31
Galicyskie listy zastawne za 100 złr.	90	—	90	30

(Kurs wekslowy wiedeński z 26. marca.)

Amsterdam 183 p. 2. m. Augsburg 132¹/₄ p. uso. Frankfurt 131³/₈ p. 2 m. Genua 154 p. 2. m. Hamburg 193¹/₂ l. 2. m. Livorno 128¹/₂ p. 2. m. Londyn 12-59. l. 2. m. Marsylia 156 l. 2. m. Paryż 155¹/₂ l. 2. m. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. 36⁵/₈.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 28. marca.

Książę Poniński Kalikst, z Czerwonogroda. — PP. Bialecki Jan, z Przemysła. — Łucki Adam, z Sarn. — Nowosielski Ludwik, z Zbory. — Trylski Walenty, z Tarnowa. — Pawlikowski Klemens, z Szczerczyka. — Bochdan Stanisław, z Zadwórza. — Dobrzycki Stanisław, z Niedzwiednia. — Drzewiecki Józef, z Remenowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 28. marca.

Hr. Potocki Stanisław, do Raju. — PP. Trzciniński Piotr, do Żyrawy. — Romaszkan August, do Laszek. — Kłodnicki Feliks, do Zarzyc. — Gutowski Kazimierz, do Stryja. — Torosiewicz Michał, do Półtwi. — Wolański Mikołaj, do Pauszówki.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 28. marca.

Pora	Barometr wmierzwied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan temperatury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god.zr.	27 11 0	+ 5°	+ 10°	południowy	pochm. dęszcz
2 god.pp.	27 9 9	+ 8,5°	+ 5°	połud.-zachodni	" ☉
10 g. w.	27 9 0	+ 5,2°	"	" "	pogoda

TEATR.

Dziś: na dochód p. E. Pollak, opera niem.: „*Fra-Diavolo*.“
Jutro: trajedyja niemiecka: „*Die Herzogin von Prasslin*.“
 — Jpani Sułkowska jako gość w roli księżny.
W Poniedziałek: na dochód Jp. Starzewskiego, komedye polskie: „*Trzech lampartów, Awanturnik i Niewolnica, czyli: Przyjaźń na wschodzie*.“

Kilka dni temu (20. b. m.) skradli jaćs złodzieje jadącemu o pół do ósmej przez Krakowskie obywatelowi p. R. kuferek przy powozie z rzeczami, gdzie było i 400 zr. m. k. Nazajutrz dostrzegła straż grodzka dwóch ludzi obnoszących się z próżnym kuferkiem na sprzedaż jak bywało zwyczajem między żydami. Uprowadzeni o kradzieży kupcy, wzięli się zrećcznie do odkrycia. Co chcesz za kuferek? — Trzy reńskie. — Trzy reńskie! damy ci pięćdziesiąt — damy sto! ale daj nam i tę książkę co była w kufierku. — Słódko po słódku zwierają się żydzi, że w owęj książce było pięćset reńskich. — Naturalnie Ichmościowie się nie przyznali do książki ani do cudzej własności; ale ezem prędzej wracali do gniazda sprawdzać to co żydzi mówili. Rozstawiona straż grodzka tropem ślad w ślad za nimi, i schwytała na miejscu jeszcze dwóch innych z ich bractwa razem z przekupniem kradzieży i wszystkie rzeczy, które były w kufierku.

Do dzisiejszej Gazety dołączony jest Dodatek Tygodniowy Nr. 13.

Główny Redaktor **M. Srzeniawa Sartyni.**

Z c. k. galic. drukarni rządowej.